

Na osnovu člana 95. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine FBiH», broj: 35/05) ministar za rad i socijalnu politiku u Vladi Tuzlanskog kantona, podnosi

IZVJEŠTAJ O RADU MINISTARSTVA ZA RAD I SOCIJALNU POLITIKU ZA 2009. GODINU

I – NADLEŽNOST I UNUTARNJE USTROJSTVO MINISTARSTVA

Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Tuzlanskog kantona je osnovano i njegove nadležnosti su utvrđene Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona («Službene novine Tuzlanskog kantona», broj: 17/00, 3/01, 12/03, 10/05 i 3/08).

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva za obavljanje poslova iz nadležnosti ministarstva formirane su dvije osnovne organizacione jedinice i to:

- Odjeljenje rada i zapošljavanja, pravnih, općih i ekonomskih poslova i
- Odjeljenje socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

Napominjemo da je do uspostave i početka rada Kantonalne uprave za inspeksijske poslove u sastavu ovog Ministarstva postojalo i radilo još jedno odjeljenje tj. Inspektorat, ali da su dakle početkom rada Kantonalne uprave za inspeksijske poslove inspekcija rada i zaštite na radu izdvojene iz sastava Ministarstva.

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji u Ministarstvu je sistematizovano 17 radnih mjesta od kojih je u toku 2009. godine bilo popunjeno 13 radnih mjesta. Od marta 2008 godine u radni odnos su primljena tri nova uposlenika i to: stručni savjetnik za upravno rješavanje i normativno pravne poslove, stručni savjetnik za poslove zaštite porodice sa djecom, stručni savjetnik za poslove socijalne zaštite i zaštite civilnih žrtava rata. Trenutno su nepopunjena četiri radna mjesta i to: pomoćnika ministra za oblast rada, stručnog savjetnika za informaciono dokumentacione poslove, višeg samostalnog referenta za opće poslove socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom i višeg referenta - operatora na računaru.

Od 13 radnih mjesta koja su bila popunjena u toku 2009. godine, dva su radna mjesta rukovodećih državnih službenika, pet državnih službenika i šest namještenika.

II – ODJELJENJE RADA I ZAPOŠLJAVANJA, PRAVNIH, OPĆIH I EKONOMSKIH POSLOVA

Na početku izvještaja o radu ministarstva koji se odnosi na rad Odjeljenja rada i zapošljavanja, pravnih, općih i ekonomskih poslova neophodno je istaći činjenicu da je ovo Odjeljenje radilo i funkcionisalo otežano, budući da radno mjesto pomoćnika ministra za oblast rada tj. rukovodioca ovog Odjeljenja bilo nepopunjeno.

1. STRATEGIJA ZAPOŠLJAVANJA

Osnovne aktivnosti ministarstva u oblasti rada bilo je usmjereno na ispunjavanje plana rada Vlade Tuzlanskog kantona u ovoj oblasti tj. izradu Strategije zapošljavanja na području Tuzlanskog kantona, što je bio jedan od ciljeva Tuzlanskog kantona uopšte za 2009. godinu.

Ministarstvo za rad i socijalnu politiku je provelo odgovarajuću proceduru izrade Strategije. Strategiju zapošljavanja je izradio Ekonomski fakultet Univerziteta u Tuzli , tako da je Skupština Tuzlanskog kantona svojom Odlukom broj: 01-02-284-5/09 od 09.11.2009.godine , usvojila Strategiju zapošljavanja Tuzlanskog kantona pa period 2009 – 2013 godina.

Budući da je na području Tuzlanskog kantona jako izražen problem nezaposlenosti, te da je prema zvaničnim podacima na području Tuzlanskog kantona broj nezaposlenih oko 89.250, Ministarstvo je u toku 2009.godine intenziviralo saradnju sa JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona.

U daljem tekstu izvještaja dajemo preglede zaposlenosti, odnosno nezaposlenosti u kojima su korišteni podaci iz Izvještaja JU Služba za zapošljavnje TK-a.

2. ZAPOSLENOST NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku broj zaposlenih osoba u Tuzlanskom kantonu, posmatrajući period 2003 – 2008. godina, ima tendenciju rasta, a u 2009.godini tendenciju opadanja, što predstavljaju sljedeći podaci:

Godina	Broj zaposlenih
XII 2003. god.	68794
XII 2004. god.	70330
IX 2005. god.	70543
XI 2006. god.	72213
XI 2007. god.	80463
XII 2008. god.	83423
XI 2009.god.	81932

Posljednji podaci Federalnog zavoda za statistiku (Mjesečni statistički pregled Federacije BiH po kantonima iz januara 2010.godine), pokazuju da je u TK zaposleno **81932** osoba sa punim radnim vremenom (40 radnih sati sedmično). Međutim, prema podacima Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar, Kantonalna administrativna služba Tuzla, ukupan broj aktivnih osiguranih-zaposlenih u decembru 2009.godine je **85522**.. Ako se porede podaci o zaposlenim osobama Federalnog zavoda za statistiku (**81932**) sa podacima PIO/MIO prijavljenim osiguranicima (85522) uočljive su velike razlike što znači da veliki broj zaposlenih radi sa nepunim radnim vremenom.

3. NEZAPOSLENOST NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

Na području Tuzlanskog kantona na kraju 2009.godine evidentirano je 89250 nezaposlenih osoba što je za 3539 osoba više na evidenciji u odnosu na broj evidentiranih krajem 2008.godine, odnosno za 3,96 % više u odnosu na ukupan broj nezaposlenih osoba.

Pregled zapošljavanja i lica koja traže zaposlenje u periodu I – XII 2009 godine - .

PRILOG I

PREGLED ZAPOSŁJAVANJA I OSOBE KOJE TRAŽE ZAPOSLENJE U MJESECU DECEMBRU 2009.GODINE

Red. broj	Aplikacija - -obilježja		Stepen stručnog obrazovanja								
			Ukupno	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
1.	koje traže posao -u toku izvještajnog mjeseca	Svega	88.917	2381	592	21289	41	525	30822	2204	31063
		žene	45.421	1485	380	13289	21	66	13044	745	16391
2.	Novoprijavljene osobe koje traže posao -u toku izvještajnog mjeseca	Svega	2.226	162	20	530	2	31	868	56	557
		žene	800	116	8	233	1	6	201	15	220
3.	Broj osoba brisanih iz evidencije -u toku izvještajnog mjeseca	Svega	1.893	149	32	531	5	16	622	36	502
		žene	834	78	22	257	1	3	181	12	280
3.1.	Od ukupno brisanih u izvješt.mjesecu zaposleno s evidencije	Svega	803	106	19	247	1	7	307	10	106
		žene	288	53	14	103	0	2	75	4	37
4.	Osobe koje traže zaposlenje -stanje krajem izvještajnog mjeseca	Svega	89.250	2394	580	21288	38	540	31068	2224	31118
		žene	45.387	1523	366	13265	21	69	13064	748	16331
4.1.	Od ukupnog broja iz stavke 4: -osobe koje prvi put traže posao	Svega	46.764	1205	168	11395	19	34	15041	500	18402
		žene	28.831	779	133	7676	10	2	7718	258	12255
4.2.	Od ukupnog broja iz stavke 4: -demobilizirani vojni obveznici	Svega	17.501	70	41	1585	3	205	6011	931	8655
		žene	819	6	3	176	2	5	166	29	432
4.3.	Od ukupnog broja iz stavke 4: -ratni vojni invalidi	Svega	1.454	6	1	105	0	16	518	79	729
		žene	33	0	0	4	0	0	10	1	18
4.4.	Od ukupnog broja iz stavke 4: -članovi porodica poginulih branitelja	Svega	953	16	4	174	1	2	393	16	347
		žene	505	12	0	110	1	0	184	3	195
4.5.	Od ukupnog broja osoba iz stavke 4: -ostali invalidi	Svega	812	8	3	69	0	11	415	106	200
		žene	238	2	2	33	0	2	130	21	48
5.	Broj posredovanja	Svega	646	78	14	199	1	7	253	8	86

	<i>u izvještajnom periodu, s v e g a</i>	žene	212	33	11	77	0	2	57	3	29
5.1.	Od ukupnog broja iz stavke 5: <i>-na neodređeno vrijeme</i>	Svega	260	23	6	87	0	3	102	3	36
		žene	80	13	1	33	0	1	21	1	10
6.	Broj realizovanih posredovanja u izvještajnom periodu, s v e g a	Svega	596	73	13	187	1	6	230	8	78
		žene	192	31	10	73	0	2	48	3	25
6.1.	Od ukupnog broja osoba iz stavke 6: <i>-na neodređeno vrijeme</i>	Svega	252	21	5	93	0	3	96	3	31
		žene	76	11	1	34	0	1	20	1	8
7.	Broj osoba kojima je prestao radni odnos u toku izvještajnog perioda, s v e g a	Svega	948	35	12	208	1	7	473	24	188
		žene	265	21	7	91	0	2	94	6	44
8.	MATERIJALNO-PRAVNA ZAŠTITA										
8.1	Broj korisnika novčane naknade u redovnom i produž. vremenu korištenja <i>za decembar 2009. (ukupno), procj.podatak</i>	Svega	2.050	0	0	0	0	0	0	0	0
		žene	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.2	Povratnici iz inostranstva (od 8.1)	Svega	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		žene	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.3.	Broj korisnika prava na PIO po osnovu čl.31 Zakona	Svega	40	0	2	11	0	8	16	2	1
		žene	14	0	1	4	0	3	5	0	1
8.4.	Uplaćeno (KM) u toku izvj.mjeseca	KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.5.	Broj korisnika zdravstvenog osiguranja	Svega	51.236	1894	358	13562	31	376	20099	1454	13462
		žene	16.982	1161	223	7436	14	46	4621	210	3271
8.6	Uplaćeno (KM) u toku izvj.mjeseca	KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Broj korisnika novčane naknade za koje je izvršena isplata u	Svega	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		žene	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.1.	Isplata za .....god.(po spisku)	KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	Broj zaposlenih demobiliziranih branilaca u toku izvještajnog mjeseca	Svega	96	0	0	19	0	0	50	4	23
		žene	2	0	0	2	0	0	0	0	0
11.	Broj zaposlenih RVI u izvještajnom mjesecu	Svega	2	0	0	0	0	0	2	0	0
		žene	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Broj zaposlenih članova porodica poginulih branilaca u izvještajnom mjesecu	Svega	5	2	0	2	0	0	1	0	0
		žene	2	1	0	0	0	0	1	0	0
13	Broj prijavljenih stranaca u izvještajnom mjesecu	Svega	1	0	1	0	0	0	0	0	0
		žene	1	0	1	0	0	0	0	0	0
14	Broj zaposlenih stranaca u izvještajnom mjesecu	Svega	25	11	0	4	0	0	4	3	3
		žene	1	1	0	0	0	0	0	0	0

U periodu januar – decembar 2009.godine na evidenciju Kantonalne službe za zapošljavanje prijavilo se 24.620 **novoprijavljenih** nezaposlenih osoba.

Razlozi novih prijavljivanja nezaposlenih osoba su:

- stečaj firmi
- prestanak radnog odnosa zbog ekonomskih ili tehničkih razloga - tehnološki viškovi radnika
- završetak školovanja
- ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti
- ostvarivanje prava kod drugih organa i institucija.

U periodu januar – decembar 2009.godine sa evidencije nezaposlenih **brisano** je ukupno 21.081 osoba.

Razlozi brisanja sa evidencije su:

- zaposlenje,
- ispunjenje uslova za penziju,
- nastavak redovnog školovanja,
- samozapošljavanje,
- promjena mjesta boravka,
- odustajanje od traženja zaposlenja,
- brisanje iz evidencije zbog „rada na crno“,
- zapošljavanje po Projektima sufinansiranja (podsticajne mjere)
- implementacija Programa reregistracije nezaposlenih osoba.

Od ukupnog broja evidentiranih nezaposlenih osoba 52,40%, odnosno 46764 su **osobe koje prvi put traže zaposlenje** i nemaju nikakvog radnog iskustva. Demobilisanih boraca u odnosu na ukupan broj nezaposlenih evidentirano je 19,60%, odnosno 17501, što je za 616 manje nego u 2008. god.

Razlog smanjenja broja demobilisanih boraca na evidenciji je istek prava na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti korisnicima koji su to pravo imali 24 mjeseca.

Ratnih vojnih invalida evidentirano je 1,62 %, odnosno 1454, a ostalih invalida 0,90% odnosno 812.

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba po broju evidentiranih je slijedeća:

- 33380 osoba sa završenom osmogodišnjom školom, polukvalifikovani i sa nižom stručnom spremom,
- 31608 osoba sa završenim stručnim zanimanjima – KV i VKV,
- 21288 osoba sa završenim srednjim obrazovanjem,
- 580 osoba sa završenom višom stručnom spremom i
- 2394 osoba sa završenom visokom stručnom spremom.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba 50,85 %, odnosno 45387 su žene.

Ako se posmatra **starosna dob nezaposlenih osoba** uočljivo je da su najmnogobrojnije osobe u dobi 21-30 godina starosti (27078), 41-50 (22348), 31-40 godina (21613), 51-65 godina (9715) i 15-20 godina 8496. Pregled broja nezaposlenih osoba po starosnoj dobi pokazuje.

**PREGLED NEZAPOSLENIH OSOBA PO GODINAMA STAROSTI I STEPENU STRUČNE SPREME
NA DAN 31.12.2009. god**

Godine starosti	Ukupno:	STEPEN STRUČNE SPREME							
	Žena:	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PK	NK
od 15 do 18 god.	1.917			339	5		1.137	5	431
	980			201	3		482	2	292
od 19 do 20 god.	6.579			3.220	14	1	2.717	4	623
	3.518			1.754	5		1.354	3	402
od 21 do 24 god.	11.228	413	71	4.277	6		4.892	31	1.538
	6.404	217	33	2.782	2		2.365	22	983
od 25 do 27 god.	8.083	782	114	2.316	2	1	3.114	37	1.717
	4.961	552	93	1.571	2	1	1.578	25	1.139
od 28 do 30 god.	7.767	561	91	1.813	2	3	2.511	79	2.707
	4.531	375	75	1.211	1	1	1.176	38	1.654
od 31 do 35 god.	11.575	261	45	2.181		1	3.713	141	5.233
	6.394	155	37	1.446		1	1.817	77	2.861
od 36 do 40 god.	10.038	133	49	2.375	2	11	3.544	183	3.741
	4.813	92	27	1.310	2	4	1.569	76	1.733
od 41 do 45 god.	12.798	103	33	2.587	2	37	4.239	241	5.556
	6.000	71	18	1.689	2	7	1.822	109	2.282
od 46 do 50 god.	9.550	67	52	1.546	4	117	2.560	473	4.731
	4.359	32	31	974	3	13	414	192	2.700
od 51 do 55 god.	6.398	48	68	397		227	1.869	576	3.213
	2.493	22	38	210		25	396	160	1.642
od 55 do 60 god.	2.521	14	51	181	1	114	603	339	1.218
	840	3	12	96	1	14	82	35	597
od 61 do 65 god.	796	12	6	56		28	169	115	410
	94	4	2	21		3	9	9	46
UKUPNO:	89.250	2.394	580	21.288	38	540	31.068	2.224	31.118
	45.387	1.523	366	13.265	21	69	13.064	748	16.331

Ako se posmatra broj nezaposlenih osoba po **dužini čekanja** evidentno je da 37387 nezaposlenih osoba čeka na zaposlenje do 2 godine, 33700 osoba čeka na zaposlenje 2 – 5 godina, 7657 osoba 5 – 9 godina a 10506 osoba čeka na zaposlenje više od 9 godina.

Pregled nezaposlenih osoba po dužini čekanja na zaposlenje pokazuje

Deficitarna zanimanja su:

- **VII stepen stručne spreme**

- diplomirani farmaceut,
- diplomirani ing. građevine,
- diplomirani ing. arhitekture,
- diplomirani profesor fizike i matematike,

- **VKV i KV zanimanja**

- limar – krojač,
- zavarivač,
- cjevar izolater.

Nezaposlene osobe se prijavljuju, evidentiraju i ostvaruju prava po osnovu nezaposlenosti u općini prebivališta, odnosno boravka, pri čemu je neophodno obezbijediti slijedeću dokumentaciju:

- lična karta,
- prijava mjesta prebivališta ili boravišta,
- radna knjižica,
- dokaz o stepenu stručnog obrazovanja(ako nije upisan u radnu knjižicu),odnosno stručne osposobljenosti,
- potpisanu izjavu kojom se potvrđuje status nezaposlene osobe u skladu sa zakonom.

Svako prijavljivanje na evidenciji nezaposlenih **vrši se lično**.

Projekat dodjele sredstava za doobuku nezaposlenih osoba

Projekat dodjele sredstava za doobuku nezaposlenih osoba usvojen je od strane Upravnog odbora JU Služba za zapošljavanje TK dana, 24.01.2008. godine, a javni poziv za dodjelu sredstava objavljen je 06.02.2008. godine u dnevnom listu "San".

Projekat je otvoren do utroška sredstava planiranih za ovu namjenu.

Na navedeni Projekat Ministarstvo za rad i socijalnu politiku je dalo saglasnost aktom broj 09/2-14-452/08 od 24.01.2008. godine.

Projektom je predviđena doobuka 85 nezaposlenih osoba za obavljanje poslova zavarivanja.

Ukupno planirana sredstva za ovu namjenu iznose 400.265,00 KM (4.709,00 KM po jednoj osobi) koja je u cjelosti obezbijedio Federalni zavod za zapošljavanje.

U 2008. godini po ovom Projektu realizovana su sredstva u ukupnom iznosu od 230.741,00 KM za doobuku 49 nezaposlenih osoba.

Doobučene osobe su po završetku obuke dobile međunarodno priznate certifikate o osposobljenosti za vršenje poslova zavarivanja.

U toku trajanja doobuke jedno lice je istu samovoljno napustilo, te je objavljeno sa evidencije nezaposlenih i neće se moći ponovo prijaviti na biro za zapošljavanje do isteka 36 mjeseci.

Tri nezaposlene osobe se nisu odazvale pozivu da zasnuju radni odnos po završetku doobuke, te su također brisani iz evidencije nezaposlenih.

Obzirom da Projektom planirana sredstva nisu u cjelosti utrošena u 2008. godini, javni poziv za dodjelu sredstava ostao je otvoren i u 2009. godini, za doobuku još 36 nezaposlenih osoba.

U januaru 2009. godine dodijeljena su sredstva u iznosu od 4.709,00 KM d.o.o. "Revom" Dobošnica za doobuku jedne nezaposlene osobe.

Doobuka je završena a doobučena osoba je zasnovala radni odnos u tom preduzeću.

Obzirom da predviđena sredstva po ovom Projektu nisu u cjelosti utrošena, Upravni odbor je na sjednici održanoj 05.05.2009. godine donio odluku o raspisivanju ponovnog javnog poziva za dodjelu sredstava u iznosu od 164.815,00 KM za doobuku 35 nezaposlenih osoba.

Kako nije bilo zainteresovanih privrednih društava koji ispunjavaju uslove javnog poziva, preostala sredstva su preusmjerena za isplatu novčane naknade, i Projekat je okončan uz obavezu praćenja izvršenja ugovorenih obaveza za privredne subjekte kojima su sredstva dodijeljena.

PREGLED
dodijeljenih sredstava po Programu doobuke nezaposlenih osoba

R.br.	Naziv preduzeća	Opština	Broj osoba	Iznos sredstava (u KM)
1	<i>Fabrika građevinske opreme Banovići</i>	<i>Banovići</i>	17	80.053,00
2	<i>"Klimainvest" d.o.o. Banovići</i>	<i>Banovići</i>	2	9.418,00
3	<i>"Index" d.o.o. Stanić Rijeka</i>	<i>Doboj Istok</i>	1	4.709,00
4	<i>SZR "Mas" Gračanica</i>	<i>Gračanica</i>	1	4.709,00
5	<i>Umel d.o.o. "Revom" Dobošnica</i>	<i>Lukavac</i>	5	23.545,00
6	<i>"Umel" d.o.o. Tuzla</i>	<i>Tuzla</i>	4	18.836,00
7	<i>"Sinkom" d.o.o. Tuzla</i>	<i>Tuzla</i>	5	23.545,00
8	<i>"ALFE - MI" d.o.o. Živinice</i>	<i>Živinice</i>	15	70.635,00
Ukupno:			50	235.450,00

Projekat "Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja"

U 2009.godini nastavljena je implementacija Projekta centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja koji implementira Zavod Papilot iz Ljubljane uz finansijsku potporu Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Ciljevi Projekta su naslonjeni na potrebe Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanja, zahtjeve tržišta rada i trenutno stanje u oblasti zapošljavanja i nezaposlenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, usmjereni su u podizanje opšteg nivoa osposobljenosti i motiviranosti stručnih radnika u njihovom svakodnevnom radu, i u razvoj i implementaciju novih programa za nezaposlene osobe u okviru aktivne politike zapošljavanja.

Projekat obuhvata:

- razvoj ljudskih resursa (osposobljavanje stručnih radnika Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje),
- razvoj jedinstvene doktrine rada Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje
- sistematsko kreiranje programa aktivne politike zapošljavanja koji će se uklapati u zajednicu, te obuhvatiti i podsticati saradnju svih (direktno ili indirektno) značajnih ciljnih grupa (nezaposlene osobe, poslodavci, različite institucije i organizacije, organi vlasti ...)

Oblast tržišta rada i zapošljavanja zahtijeva temeljitu promjenu pristupa, kako u radu službi, tako i u razmišljanju i djelovanju nezaposlenih osoba, čije se zapošljavanje zbog različitih vanjskih i unutrašnjih uticaja, odvija daleko manjim intezitetom od onog, kojeg dopušta tržište rada i privredna situacija.

Nezaposlene osobe odgovorne za pokretanje vlastite inicijative u traženju posla, dok su službe spremne da im osiguraju maksimalnu podršku i pruže svaki oblik stručne pomoći odnosno pripreme za uključivanje na tržište rada.

U 2009.godini obučeni zaposlenici- treneri su izveli 19 info seminara na koje je pozvano 275, a odazvalo se 236 osoba. Motivacijskih seminara održana su tri na koje je pozvano 45 osoba, a odazvalo se 37.

U 2009.godini došlo je do smanjenja broja izvedenih seminara u odnosu na proteklu godinu, a razlog tome je implementacija projekta "Uspjet ću" i male mogućnosti da se u općinama osigura adekvatan prostor za izvođenje info i motivacijskih radionica.

Pilot Projekat "Uspjet ću"

U 2009. godini u okviru projekta «Centar za osposobljavanje stručnih radnika za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja» otpočela je realizacija pilot projekta „Uspjet ću“. Kako je predviđeno projektom, saradnjom Zavoda Papilot iz Ljubljane i Službe za zapošljavanje TK izvršena je selekcija 80 zainteresovanih nezaposlenih osoba i odabrano 15 trenera-volontera. Odabrani treneri-volonteri su u mjesecu martu pohađali dvadesetodnevnu obuku za rad s nezaposlenim osobama. Projektom je planirana obuka nezaposlenih osoba za aktivno traženje posla, kojom bi nezaposlene osobe kroz dvadesetodnevnu obuku stekle vještine i znanja potrebne za tržište rada.

Zadatak trenera je i terenski rad s poslodavcima u cilju prezentacije projekta i približavanja rada Službe za zapošljavanje tržištu rada.

Od juna do decembra 2009. godine obuka je izvođena u 10 općina Tuzlanskog kantona. Obuku su uspješno završile 602 osobe. Krajem decembra 2009. godine izvršeno je praćene svih do tada završenih grupa i utvrđeno je da se 37 osoba nakon završne obuke zaposlilo.

Aktivnosti po projektu „Uspjet ću“ su u toku i svakog mjeseca obuku završi u prosjeku 86 osoba.

Program sufinansiranja zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva

Federalni zavod za zapošljavanje je u 2009.godini implementirao Program sufinansiranja zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva na području Federacije BiH, iz ciljne grupe:

- 200 osoba stručnih zanimanja (KV) u trajanju od 6 mjeseci u iznosu od 300 KM mjesečno,
- 100 osoba srednje stručne spreme (SSS) u trajanju od 6 mjeseci u iznosu od 350 KM mjesečno,
- 40 osoba više stručne spreme (VŠS) u trajanju od 12 mjeseci u iznosu od 400 KM mjesečno,
- 50 osoba visoke stručne spreme (VSS) u trajanju od 12 mjeseci u iznosu od 450 KM mjesečno.

Upravni odbor Federalnog zavoda za zapošljavanje je 04.08.2009.godine odobrio sredstva u iznosu od 264300,00 KM, za sufinansiranje 30 poslodavaca iz 11 općina sa područja Tuzlanskog kantona radi zapošljavanja 70 osoba sa evidencije nezaposlenih.

Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma

Za Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma Federalni zavod za zapošljavanje je dva puta objavljivao javne pozive i to u avgustu i novembru 2009.godine.

Poticajna mjere po ovom Programu su:

- Sufinansiranje poslodavaca radi zapošljavanja Roma sa evidencije nezaposlenih u iznosu od 4.500,00 KM po jednoj osobi, od čega 3.000,00 KM za opremanje radnog mjesta i 1.500,00 KM za osposobljavanje - obuku za radno mjesto, i
- Sufinansiranje samozapošljavanja Roma u iznosu od 4.000,00 - 5.000,00 KM po jednoj osobi u zavisnosti od vrste djelatnosti.

Po prvom javnom pozivu ovog programa odobrena su sredstva u iznosu od 46.000,00 KM za zapošljavanje/samozapošljavanje 10 Roma na području TK, dok po drugom pozivu još nisu donesene odluke.

Program zapošljavanje i samozapošljavanje povratnika

Federalni zavod za zapošljavanje je kao i ranijih godina, u toku 2009. godine pokrenuo Program zapošljavanja i samozapošljavanja nezaposlenih osoba – povratnika u prijeratno prebivalište, prijavljenih na evidenciji nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine koji ima za cilj održiv povratak.

Programom se dodjeljuju bespovratna-grant sredstva, odnosno sufinansiranje poslodavaca radi podsticanja zapošljavanja povratnika sa evidencije nezaposlenih u iznosu od 3000,00 KM bespovratno po jednoj osobi, na ime prilagođavanja poslovnog prostora, za nabavku potrebnih sredstava za proizvodnju i opremu, sa obavezom poslodavca da osobu zadrži u radnom odnosu najmanje 12 mjeseci i sufinansiranje samozapošljavanja u iznosu od 4.000,00 do 5.000,00 KM, po jednoj osobi, zavisno od vrste djelatnosti.

U Programu su sa područja TK učešće uzele 4 osobe koje su izvršile samozapošljavanje a jedna osoba da zaposli još dvije osobe, tako da je ukupno zapošljavanje 6 osoba. Za realizaciju ovih zapošljavanja odobrena su sredstva u iznosu od 25.500,00 KM radi samozapošljavanja, a jedan poslodavac je potpisao ugovor za zapošljavanje 7 osoba sa evidencije nezaposlenih.

Istraživanje tržišta rada

Istraživanje tržišta rada se provodi u okviru redovnih aktivnosti Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje s namjerom da se pristupi razumjevanju problema prisutnih na tržištu rada. Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje su provele ovo istraživanje radi suočavanja ponude i potražnje na određenom prostoru radi boljeg uvida u kretanja i promjene koje se odvijaju u okviru samog tržišta. Istraživanje je provedeno pomoću ankete na stalnom uzorku poslodavca a obuhvaćena su preduzeća/ustanove sa 5 i više zaposlenika u svim općinama Federacije BiH odnosno Kantona.

Prikupljene informacije će poslužiti kao osnov za poduzimanje daljih aktivnosti koje imaju za cilj smanjenje broja nezaposlenih osoba.

Istraživanje tržišta rada u Tuzlanskom kantonu je provedeno u novembru 2009. godine, nakon čega je izvršen unos podataka sa ankete u aplikaciju a zatim slijedi objedinjavanje i objavljivanje podataka što će biti predmet posebne informacije.

Ovim istraživanjem u Tuzlanskom kantonu obuhvaćen je 421 poslodavac.

Program zapošljavanja mladih u Bosni i Hercegovini (YEP)

Program se realizuje u saradnji sa GOPOM i TALDI-jem a finansira ga Švicarska agencija za razvoj i saradnju i Austrijska agencija za tehničku saradnju.

Program traje od februara 2009 do februara 2010.godine a ciljna grupa su nezaposlene osobe starosti 17-30 godina.

Ciljevi programa su:

1. Jačanje konkurentnih sposobnosti nezaposlenih na tržištu radne snage, sa posebnim fokusom na dodatno osposobljavanje na radnom mjestu, kroz organizovanu obuku kod odabranih poslodavaca
2. Osiguranje edukativne podrške nezaposlenim mladim osobama i jačanje ličnih kompetencija relevantnih za proces zapošljavanja/aktivnog traženja posla i samozapošljavanja/poduzetničkog osposobljavanja.

Postignuti rezultati u okviru Cilja 1 u potpunosti prate planom predviđene i ogledaju se u slijedećem:

-Provedeno istraživanje i urađen pregled zaposlenosti / nezaposlenosti i trendova u zapošljavanju mladih i prezentirani stavovi 54 poslodavca obuhvaćena istraživanjem sa posebnim osvrtom na neke od ključnih problema, koji usporavaju proces zapošljavanja /samozapošljavanja mladih, u okviru koga je potvrđena i opravdanost organizovanja praktične obuke kao adekvatnog instrumenta podrške zapošljavanju mladih.

-Dostignuti su indikatori na nivou 12 projektom predviđenih ugovornih aranžmana za praktičnu obuku mladih bez iskustva kod poslodavaca, uz relna očekivanja da će do kraja projekta biti postignut i premašen drugi indikator uspješnosti u odnosu na koji 40% mladih po uspješno završenoj obuci ima mogućnost za radni odnos kod poslodavca (zaključivanjem ugovara o radu na određeno ili neodređeno radno vrijeme).

-Obezbijeđen redovan monitoring i dodatne konsultacije mladim korisnicima, od strane TALDI-ja sa posebnim akcentom na stvaranje pozitivnog odnosa prema poslu, odgovoran pristup radnim zadacima, poštivanje rokova, poslovnu komunikaciju, kao i podrška u procesu eventualnih konfliktnih situacija i problema.

Postignuti rezultati u okviru Cilja 2:

- Identifikacija ciljne grupe od strane Službe za zapošljavanje;
- TALDI je završio tri edukativna ciklusa predviđena programom u okviru kojih je realizovan slijedeći program obuke, za grupe mladih sa evidencije Službe za zapošljavanje / Općinskog biroa za zapošljavanje Tuzla:
- Osnove poduzetništva,
- Istraživanje tržišta i priprema marketing plana,
- Priprema poslovnog plana,
- Finansijski aspekt poslovnog plana,
- Razvijanje personalnih vještina i kompetencija relevantnih za aktivno traženje posla i uspješan i odgovoran rad kod poslodavca.

Tri edukativna ciklusa realizirana su u periodu do kraja decembra 2009 sa mladim nezaposlenim osobama sa evidencije Službe za zapošljavanje TK, a istim je obuhvaćeno 40 polaznika (u prosjeku 13 učesnika po grupi).

Praćenjem i dodatnim savjetima koje TALDI pruža mladim osobama koje su prošle proces obuke, u njihovim aktivnostima usmjerenim ka aktivnom traženju posla i inicijativama samozapošljavanja, evidentno je povećano samopouzdanje, kao i znanja i vještina relevantna za proces zapošljavanja, što

je i u ovako teškim vremenima, opterećenim ekonomskom krizom rezultiralo već prvim uspješnim zapošljavanjima.

4. RAD KOMISIJE ZA IMPLEMENTACIJU ČLANA 143 ZAKONA O RADU

U vezi sa radom ovog odjeljenja neophodno je istaći i nastavak rada Komisije za implementaciju člana 143. Zakona o radu.

Kantonalna komisija za implementaciju člana 143. Zakona o radu koja je formirana 16.10.2000.godine brojala je pet članova, a 29.03.2003.godine broja članova Komisije smanjen je na tri člana, dok je u 2009. godini Komisija radila (do 30.06.2009. godine) sa 12 članova.

Na početku izvještajnog perioda ostalo je neriješeno 1758 predmeta.

Krajem 2007. godine tačnije u decembru mjesecu pokrenute su aktivnosti oko poboljšanja rada Kantonalne komisije za implementaciju člana 143. Zakona o radu u cilju ažuriranja predmeta. U vezi tih aktivnosti Vlada Tuzlanskog kantona je 10.01.2008. godine usvojila prijedlog tih mjera, nakon čega je ministar Ministarstva za rad i socijalnu politiku formirao novu Komisiju u proširenom sastavu od 12 članova, gdje bi članovi Komisije imali za zadatak da mjesečno urade najmanje 25 predmeta, što znači utvrđena je mjesečna norma članovima Komisije.

Kantonalna komisija za implementaciju člana 143. ZOR-u Ministarstva za rad i socijalnu politiku je u proširenom sastavu pristupila daljem radu na rješavanju predmeta, te u periodu januar - juni 2009.godine, zaključno sa 30.06.2009.godine, riješila u prvostepenom postupku sve predmete, odnosno više nema neriješenih predmeta po zahtjevima zaposlenika prema članu 143. Zakona o radu.

Komisija će nastaviti sa radom u ovim predmetima gdje je neophodno provesti ponovni postupak ukoliko Federalna komisija po žalbi zaposlenika ili poslodavac poništi prvostepeno rješenje.

Budući da je prestala potreba da Komisija broji 12 članova, trenutno Komisija u svom sastavu ima 3 člana i tehničkog sekretara.

Takođe je neophodno i istaći da su se u okviru rada ovog Odjeljenja rješavale žalbe na rješenja JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona za izdavanje radnih dozvola za zapošljavanje stranaca. U toku protekle godine primljeno je 4 žalbe, koje su riješene i to tako da su 2 žalbe uvažene, dok su 2 žalbe odbijene.

Što se tiče normativne djelatnosti vezane za ovu oblast planom i programom Vlade i Skupštine Tuzlanskog kantona bilo je predviđeno donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu Tuzlanskog kantona, a čije je donošenje bilo uslovljeno donošenjem izmjena i dopuna Federalnog zakona o radu. Budući da u toku 2009. godine nije došlo do očekivanih izmjena Federalnog zakona, izmjene i dopune kantonalnog Zakona o radu nisu ni mogle biti predložene i donesene.

III ODJELJENJE SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

1. UVOD

Socijalna zaštita je najsloženija oblast društvenog života i kao takva Ustavom i Zakonom definisana je kao djelatnost od posebnog društvenog interesa. U svojoj osnovi socijalna zaštita usmjerena je na osiguranje socijalne sigurnosti građana i porodica koji se, sticajem različitih društvenih i životnih okolnosti, nalaze u stanju socijalne potrebe.

Dakle, socijalna zaštita je najuže vezana za otklanjanje uzroka ili saniranje stanja socijalnih potreba pojedinaca, porodica ili društvenih grupa.

Njen osnovni cilj je zadovoljavanje životnih potreba ljudi izazvanih socijalnim slučajevima, te da se mjerama za iste neposredno ostvaruje ekonomska i socijalna sigurnost pojedinaca, porodica i društvenih grupa, a sve na načelima uzajamnosti, humanizma i solidarnosti.

Solidarnost i uzajamnost u socijalnoj zaštiti se ispoljava «kroz svjesno i organizovano izdvajanje dijela društvene vrijednosti za ostvarivanje socijalne sigurnosti i zadovoljavanja potreba onih članova društvene zajednice, koji to ne mogu da učine bez pomoći zajednice, koje imaju teškoće oko ostvarivanja svojih društvenih uloga i ljudskih funkcija i ostvarivanje drugih ciljeva od značaja za blagostanje i dostojanstvo čovjeka, za karakter društvenih odnosa i stabilnost zajednice.

Važnost socijalne politike može se ilustrovati podatkom da danas razvijene socijalne države, kao što su recimo skandinavske, pa i druge razvijene zapadno-evropske države, troše na socijalne namjene, tj. putem direktne preraspodjele nacionalnog dohotka, između 1/4 i 1/3 bruto nacionalnog dohotka radi rješavanja socijalnih problema, prevladavanja socijalnih rizika i zbrinjavanja siromašne populacije. Dakle, danas ogromna sredstava iz nacionalnih dohodaka idu u socijalnu sferu.

Nemogućnost potpune primjene Zakona u dijelu ostalih prava zbog slabe ekonomske moći kantona, ostavlja malo prostora za pomoć u jednokratnim naknadama za lica i porodice u stanju socijalne potrebe a time i smanjenja siromaštva.

Činjenica je da će uticaj globalne ekonomske krize, dovesti do povećanja broja lica i porodica u stanju socijalne potrebe, a ovakvo stanje će proizvesti veće obraćanje centrima za socijalni rad u prevazilaženju teške situacije, a što će se odraziti na povećan broj korisnika jednokratnih novčanih pomoći i drugih zakonom propisanih prava.

2. ZAKONSKA REGULATIVA

Socijalna politika je Ustavno definisana različito na nivou entiteta i to na način da je u RS uređena sa nivoa entiteta na nivo općina, a u Federaciji fragmentirano na način da se sa nivoa Federacije uređuju osnovna prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite, a isporuka prava je ostavljena u nadležnost kantonima i općinama i to različito naspram ekonomske moći kantona . Ovakvo uređenje na Federalnom nivou dodatno usložnjava situaciju i čini nepravdu u preraspodjeli siromaštva.

Oblast socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom regulisana je Federalnim Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH ("Službene novine Federacije BiH" broj: 36/99,54/04, 39/06 i 14/09), i Kantonalnim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata, zaštiti porodice sa djecom ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj: 12/00,5/02,12/03,8/06 i 11/09),

Zbog slabe ekonomske moći kantona i dalje se određena prava koja propisana Zakonom nerealizuju.

3. SOCIJALNA ZAŠTITA

Socijalna zaštita je organizirana djelatnost u Federaciji BiH, usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti njenih građana, njihovih porodica koji su se našli u stanju socijalne potrebe.

Socijalni rad se definiše kao stručna i naučno zasnovana djelatnost na preduzimanju mjera i akcija u cilju preventivnog djelovanja tj. sprečavanja pojava socijalnih problema u lokalnoj zajednici i grupi kao i rješavanje pojedinih socijalnih slučajeva, onih kojima je ta pomoć potrebna.

Socijalnom potrebom smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nađe građanin ili njegova porodica bez svoje krivice, prouzrokovane usljed ratnih događaja, elementarnih nesreća, općih ekonomskih kriza ili psihofizičkog stanja pojedinca zbog kojeg im je nastala nesposobnost za samostalan život i rad, odnosno umanjena sposobnost za rad.

Socijalna zaštita porodice, njenih članova i građana pojedinaca, ostvaruje se otkrivanjem i saniranjem, odnosno otklanjanjem posljedica uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe i ostvarivanjem prava na pojedine oblike socijalne zaštite.

Korisnici socijalne zaštite u smislu Federalnog i Kantonalnog zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom su lica i porodice koje se nalaze u stanju socijalne potrebe i to:

- djeca bez roditeljskog staranja,
- odgojno zanemarena djeca,
- odgojno zapuštena djeca,
- djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,

- lica sa invaliditetom i lica ometena u psihofizičkom razvoju,
- materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica
- stara lica bez porodičnog staranja,
- lica sa društveno negativnim ponašanjem,
- lica izložena zlostavljanju i nasilju u porodici
- lica i porodice u stanju socijalne potrebe kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

3.1. Novčana i druga i materijalna pomoć

Novčana i druga materijalna pomoć se sastoji od:

1. stalne novčane pomoći,
2. novčane naknade za njegu i pomoć od strane drugog lica,
3. druge materijalne pomoći

3.1.1. Stalna novčana pomoć

Stalna novčana pomoć, kao oblik socijalne zaštite lica i porodica u stanju socijalne potrebe, predstavlja obezbjeđivanje minimuma naknade za socijalnu sigurnost korisnika. Pravo se temelji na osnovu nesposobnosti članova porodice za rad i privređivanje, nedovoljnih prihoda za izdržavanje kao i utvrđivanja mogućnosti izdržavanja od strane bližih srodnika koji su po Zakonu dužni da vrše obavezu izdržavanja.

Na području Tuzlanskog kantona za 2009. godinu registrovano je 2953 korisnika stalne novčane pomoći. Visina pomoći je iznosila 112,00 KM za lica, uvećano za svakog nesposobnog člana porodice u visini od 33,00 KM po članu domaćinstva.

Za ovaj oblik socijalne zaštite u 2009.godini ukupno je izdvojeno 4.475.398,28 KM.

U 2009. godini isplate su realizovane za cijelu godinu redovno.

3.1.2. Novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica

Novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica mogu ostvariti stara i nemoćna lica, kojima je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna pomoć i njega od strane drugog lica.

Na području Tuzlanskog kantona registrovano je 269 korisnika ove naknade. Za proteklu godinu visina ove naknade je iznosila 150,00 KM za lica sa teškim stepenom, 75,00 KM za lica sa težim stepenom invaliditeta.

U toku 2009.godine za ove korisnike ukupno je utrošeno 381.537,24 KM.

3.1.3. Jednokratne novčane pomoći

Jednokratna novčana pomoć se dodjeljuje za stanja socijalne potrebe nastale uslijed smrti jednog ili više članova porodice, povratka sa liječenja, otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora ili izvršavanja odgojne mjere, te i za druga stanja socijalne potrebe.

Ovo ministarstvo je donijelo Program raspodjele sredstava za privremene, jednokratne i druge novčane pomoći u ukupnom iznosu od 696.500,00 KM. U skladu sa donešenim Programom izvršena je raspodjela prema Centrima za socijalni rad, koji su vršili isplatu sredstava za lica u stanju socijalne potrebe

Centri za socijalni rad su dužni dostavljati mjesečne izvještaje o utroškvu sredstava, tako da je redovno vršena kontrola dostavljenih izvještaja.

Sredstva su u većini slučajeva odobrena licima i porodicama u svrhu liječenja teško oboljelih i kupovine lijekova, nabavku osnovnih životnih namirnica kao i druga stanja socijalne potrebe.

Visina jednokratne novčane pomoći je iznosila najviše do 190,00 KM za lice i do 330,00 KM za porodicu i dodjeljuje se maksimalno tri puta godišnje.

Tabelarni prikaz-Broj korisnika i iznos isplaćenih sredstava

<i>Red Br..</i>	<i>Općina</i>	<i>Broj korisnika stalne novčane pomoći</i>	<i>Broj korisnika novčane naknade za njegu i pomoć od strane drugog lica</i>	<i>Broj korisnika jednokratnih novčanih pomoći</i>
1.	Tuzla	547	76	1371
2.	Živinice	378	95	496
3.	Gradačac	370	3	696
4.	Lukavac	251	64	408
5.	Banovići	256	14	171
6.	Srebrenik	269	5	1084
7.	Kalesija	234	1	355
8.	Kladanj	70	2	445
9.	Gračanica	201	0	338
10.	Doboj-Istok	115	6	180
11.	Sapna	50	0	164
12.	Teočak	126	3	159
13.	Čelić	86	0	124
U K U P N O KORISNIKA:		2953	269	5991
UKUPNO ISPLAĆENO:		4.475.398,28	381.537,24	696.500,00

3.3. Usluge socijalnog i drugog stručnog rada

Pravo na usluge socijalnog i drugog stručnog rada mogu ostvariti pojedinci, porodice i društvene grupe, neovisno od materijalnih mogućnosti i korištenja nekog od oblika socijalne zaštite, radi zaštite njihovih prava i interesa i sprečavanja pojava i ublažavanja posljedica socijalnih problema. Uslugama socijalnog i drugog stručnog rada, smatra se savjetodavni rad koji obavljaju ustanove u rješavanju porodičnih i bračnih problema, te mjere i akcije, u saradnji sa mjesnim zajednicama i drugim organima, na suzbijanju i sprečavanju društveno neprihvatljivog ponašanja djece i omladine i ostalih pojedinaca, porodica i društvenih grupa.

Činjenica je da ovaj oblik socijalne zaštite nije dovoljno razvijen, iz razloga što centri za socijalni rad nisu dovoljno kadrovski i tehnički osposobljeni, kako bi kvalitetno provodili nevedeni oblik socijalne zaštite.

3.3.1. Porodična zaštita

Porodičnim Zakonom koji je objavljen u SL.Novinama Federacije BiH 35/05 uređuje se:

Porodica, brak i pravni odnosi u braku, odnosi roditelja i djece, usvojenje, starateljstvo, pravni učinci vanbračne zajednice žene i muškarca, prava i dužnosti članova porodice u Federaciji BiH, te postupci nadležnih organa u vezi sa bračnim i porodičnim odnosima i starateljstvom.

Uređenje odnosa u porodici zasniva se na:

- zaštiti privatnosti porodičnog života
- ravnopravnosti, međusobnom pomaganju i poštovanju članova porodice
- obaveza roditelja da osiguraju zaštitu interesa i dobrobiti djeteta i njihovoj odgovornosti, podizanju, odgoju i obrazovanju djeteta
- obaveza države da osigura zaštitu porodice i djeteta
- pružanje starateljske zaštite djeci bez roditeljskog staranja i odraslim osobama koje nisu sposobne starati se o sebi, svojim pravima i interesima i imovini.

Poslovi koji proizlaze iz Porodičnog zakona, a u nadležnosti su Centra za socijalni rad su sljedeći:

- pomoć u sređivanju konfliktnih situacija u porodici,
- postupak provođenja starateljstva,
- posredovanje prije podnošenja tužbe za razvod braka,
- učestvuju u postupcima izdržavanja djece i roditelja,

Za razliku od ranijeg zakona Porodični zakon F BiH dao je određene nadležnosti organu starateljstva u pogledu preuzimanja brige nad licima koja su u stanju duševnog rastrojstva-neuračunljivosti počinili krivično djelo koje je kažnjivo u skladu sa Kaznenim zakonom FBiH. Činjenica je da u BiH, nema odgovarajućih ustanova, gdje bi se vršio smještaj lica koji u stanju neuračunljivosti počine krivično djelo.

Ministarstvo je na zahtjev Federalnog ministarstva rada i socijalne politike radilo periodične izvještaje u formi statističkih podataka iz ove oblasti, a u koordinaciji sa Centrima sa socijalni rad .

3.3.2. Zaštita od nasilja u porodici

Zaštita nasilja u porodicu propisana je Zakonom o zaštiti nasilja u porodici (SL.Novine Federacije BiH, br. 22/05 i 51/06). Nadležni organi za ovo postupanje su: policija, organ starateljstva, odnosno Centar za socijalni rad i Sud za prekršaje. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je u novembru 2008. godine usvojila Strateški plan za prevenciju nasilja u porodici za Federaciju Bosne i Hercegovine – 2009-2010 godine. Strateškim planom utvrđene su

aktivnosti, nosioci i rokovi za realizaciju aktivnosti i ovo ministarstvo učestvuje u realizaciji istih u okviru svojih nadležnosti.

Praksa je pokazala da postoje određeni problemi u postupanjima u slučajevima nasilja u porodici između nadležnih institucija, zbog čega je i pokrenuta inicijativa za izradu Protokola.

U protekloj godini formuirano je Koordinaciono tijelo za izradu Protokola intervencija u slučajevima nasilja u porodici za Tuzlanski kanton. Ministarstvo je u okviru svoje nadležnosti aktivno učestvovalo u izradi protokola. Održano je više radnih sastanaka i na kraju je usaglašen jedinstveni tekst protokola. Isti je potpisan od nadležnih institucija u novembru 2009.godine. Protokol je dostavljen svim Centrima za socijalni rad sa područja Tuzlanskog kantona, kako bi postupali u skladu sa istim. Uz protok su dostavljeni i jedinstveni obrasci za postupanje u slučajevima nasilja. Protokolom su uređene nadležnosti vezane za pomoć i podršku žrtvama nasilja. Osim ovog ministarstva u izradi Protokola su učestvovali MUP TK, Odjel za borbu protiv maloljetničkog nasilja i nasilja u porodici, Ministarstvo zdravstva TK, Ministarstvo pravosuđa i uprave TK, Komisija za jednakopravnost spolova Skupštine TK, Centar za socijalni rad Srebrenik, Kantonalni crveni križ i UG „Vive Žene“.

U organizaciji Udruženja građana „Vive žene“ u aprilu i oktobru prošle godine održani su edukativni seminari na temu „Nasilje u porodici“ – prevencija kroz multidisciplinarnu saradnju“. Seminaru su prisustvovali predstavnici centara za socijalni rad, policijskih uprava, zdravstvenih institucija, predstavnici nadležnih ministarstva.

U novembru 2009.godine u Banjaluci je održavana i Konferencija po nazivom „Razvoj modela rada sa počiniocima nasilja u skladu sa postojećim akcionim planovima. Predstavnik ovog ministarstva je prisustvovao navedenoj Konferenciji, koja je trajala od 7-9 novembra 2009.godine. Cilj konferencije je bio usvajanje preporuka za izradu strategije ili akcionog plana po pitanju rada i tretmana počinioca nasilja u porodici.

3.2.Smještaj u drugu porodicu

Smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna njega i pomoć radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a ne mogu ih ostvariti u krugu vlastite porodice ili na drugi način.

Smještaj odraslih lica u drugu porodicu

Naknada za smještaj u drugu porodicu za odrasla lica za 2009.godinu iznosila je 370,00 KM, a u toku 2009.godine za ovaj oblik ukupno je izdvojeno 217.722,94 KM

Smještaj djece u drugu porodicu

Naknada za smještaja djece u drugu porodicu za 2009.godinu iznosila je 440,00 KM. Akcionim državnim planom za djecu BiH za period 2002-2010 godine preferiran je porodični smještaj u odnosu na institucije i to je obavezni zadatak za institucije sistema da stupe u realizaciju planom predviđenih aktivnosti. Ministarstvo je u suradnji sa centrima za socijalni rad i u partnerstvu sa nevladinim organizacijama Save the Children UK i Udruženjem hranitelja Familija TK, a uz podršku USAID-a uradilo značajne iskorake u ovoj oblasti. Naš model hraniteljstva i postignuti rezultati u razvoju porodičnog smještaja za djecu bez roditeljskog staranja prepoznat je u FBiH i na nivou države BiH sa zahtjevima da se širi kao model koji će biti osnova uređenja sistema zaštite porodice s djecom.

Tabelarni prikaz-Broj korisnika i iznos isplaćenih sredstava

<i>Smještaj u drugu porodicu</i>				
<i>Red Br..</i>	<i>Općina</i>	<i>Djeca</i>	<i>Odrasli</i>	<i>Ukupno</i>
1.	Tuzla	62	14	76
2.	Živinice	46	7	53
3.	Gradačac	26	4	30
4.	Lukavac	17	8	25
5.	Banovići	21	2	23
6.	Srebrenik	20	7	27
7.	Kalesija	11	0	11
8.	Kladanj	12	1	13
9.	Gračanica	8	3	11
10.	Doboj-Istok	6	2	8
11.	Sapna	4	0	4
12.	Teočak	6	0	6
13.	Čelić	3	0	3
U K U P N O KORISNIKA:		242	48	290
UKUPNO ISPLAĆENO:		1.401.115,23	217.722,94	1.618.838,17

Stanje u tabeli pokazuje značajan broj djece koja su smještena u porodice i porodični smještaj je znatno veći u odnosu na institucionalni.

Ovakav pristup u zaštiti djece bez roditeljskog staranja omogućava preraspodjelu budžetskih sredstava namijenjenih za oblast socijalne zaštite posebno ako se zna da su troškovi smještaja djece u institucijama znatno veći od smještaja u porodice a odgoj i odrastanje u porodičnom okruženju je daleko humaniji i bolji.

U toku prošle godine na ime porodičnog smještaja djece isplaćeno je 1.401.115,23 KM.

3.3. Smještaj u ustanove socijalne zaštite

Smještaj u ustanovu socijalne zaštite mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne mogu ih ostvariti u vlastitoj porodici ili na neki drugi način. Troškove smještaja u ustanovu snosi smješteno lice, roditelj, usvojitelj, staratelj ili srodnik koji je, saglasno zakonu, dužan da izdržava to lice, odnosno pravno ili fizičko lice koje je ugovorom preuzelo obavezu plaćanja troškova. Centar za socijalni rad je prije smještaja šticećenika u ustanovu, dužan tražiti saglasnost ovog ministarstva za smještaj u ustanovu socijalne zaštite. Ministarstvo je sve prispjele zahtjeve sa prapatnom dokumentacijom za izdavanje saglasnosti razmotrilo, utvđivalo da li je dokumentacija potpuna, procjenjivali smo opravdanost zahtjeva i izdavali saglasnost za smještaj u ustanovu.

Smještaj odraslih lica u ustanove socijalne zaštite

Sa područja Tuzlanskog kantona u ustanovama socijalne zaštite smješteno je 366 šticećenika.

Obaveze se redovno izvršavaju prema davaocima usluga, ali se mora istaći podatak da je značajan rast potreba za ovakvim vidom zaštite, ali i nebriga srodnika i obveznika izdržavanja prema svojim članovima porodica. Sve ovo upućuje na zaključak da je odsutna solidarnost, humanost i druge pozitivne društvene vrijednosti u porodicama koje su prvenstveno obavezne voditi brigu o svojim srodnicima.

Revizijom stanja u ovoj oblasti i obaveznim učešćem u snošenju dijela troškova smještaja od strane lica i obveznika izdržavanja značajno su smanjeni izdaci u ukupnim obavezama prema davaocima usluga – ustanova socijalne zaštite.

Smještaj djece u ustanove socijalne zaštite

Smještaj u ustanove socijalne zaštite mogu ostvariti djeca bez roditeljskog staranja kojima je potrebna stalna njega i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne mogu ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj porodici ili na drugi način.

Institucionalni smještaj djece predstavlja privremeno rješenje i period opservacije potreban od strane mjesno nadležnog centra za socijalni rad u cilju određivanja adekvatnog oblika porodičnog smještaja. Porodično odrastanje predstavlja prirodno okruženje za pravilan odgoj djece i usvajanje pozitivnih normi identifikacije i socijalizacije.

Revizijom stanja u ovoj oblasti i obaveznim učešćem u snošenju dijela troškova smještaja od strane lica i obveznika izdržavanja značajno su smanjeni

izdaci u ukupnim obavezama prema davaocima usluga – ustanova socijalne zaštite.

Tabelarni prikaz-Smještaj u ustanove socijalne zaštite

<i>Smještaj u ustanove socijalne zaštite</i>				
<i>Red Br.</i>	<i>Općina</i>	<i>Odrasli</i>	<i>Djeca</i>	<i>Ukupno</i>
1.	Tuzla	146	44	190
2.	Živinice	26	12	38
3.	Gradačac	13	13	26
4.	Lukavac	31	8	39
5.	Banovići	27	9	36
6.	Srebrenik	27	4	31
7.	Kalesija	10	8	18
8.	Kladanj	23	2	25
9.	Gračanica	36	2	38
10.	Doboj-Istok	12	0	12
11.	Sapna	4	5	9
12.	Teočak	3	2	5
13.	Čelić	8	2	10
U K U P N O KORISNIKA:		366	111	477
<i>Ukupno isplaćeno:</i>				2.287.205,69

U poređenju sa prethodnim analizama zapaženo je značajno smanjenje djece u institucijama što je rezultat aktivnog pristupa u rješavanju porodičnog smještaja kao boljeg oblika za pravilan odgoj i odrastanje djece. Na ovaj način se doprinosi provođenju zacrtanih ciljeva iz Akcionog državnog plana za djecu u periodu od 2002 – 2010. godine.

3.4. Vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite

I - Dječija sela

Na području Tuzlanskog kantona, uz pomoć humanitarnih organizacija, sagrađena su dva dječija sela za smještaj djece bez roditeljskog staranja, a to su: "Selo Mira Turija" kod Lukavca i Dječije selo SOS KINDERDORF u Gračanici. U toku prošle godine izvršena je revizija smještaja djece u navedenim SOS selima u saradnji sa nadležnim Centrima za socijalni rad. Ovo ministarstvo je subvencioniralo troškove plina i struje za navedena dječija sela u ukupnom iznosu od 169.321,17 KM. U ovom Dječijem selu smješteno je 29 djece sa područja Tuzlanskog kantona.

Pregled djece iz TK smještene u SOS-sela

Red. broj	INSTITUCIJA	Broj korisnika	Iznos subvencioniranja troškova plina i struje u KM
1.	SOS DJEČIJE SELO - GRAČANICA	29	82.975,00
2.	RWS-DJEČIJE "SELO MIRA" TURIJA	25	86.346,17
UKUPNO:		51	169.321,17

"Dječije selo SOS Kinderdorf" - Gračanica

Austrijska humanitarna organizacija SOS KINDERDORF INTERNATIONAL 1997. sagradila je u Federaciji Bosne i Hercegovine dva dječija sela u: Sarajevu i Gračanici.

Ugovorom potpisanim između Vlade Tuzlanskog kantona i H.O. SOS KINDERDORF INTERNATIONAL, preuzeta je potpuna podrška za smještaj djece od strane ove humanitarne organizacije, u trajanju od pet godina, a taj rok je istekao 31.12.2001. godine. Nakon isteka ovog roka Vlada Tuzlanskog kantona je preuzela obavezu u pogledu finansiranja smještaja djece i sklopljeni su ugovori sa mjesno nadležnim centrima za socijalni rad Tuzlanskog kantona kojima je utvrđena naknada za smještaj u visini naknade za porodični smještaj djece.

U Dječijem selu SOS Kinderdorf Gračanica smješteno je ukupno 29 djece sa područja našeg kantona.

Ministarstvo radi na animiranju porodičnog smještaja i intenzivno vodi aktivnosti da putem mjesno nadležnih centara za socijalni rad izmjesti djecu u porodice kao bolje rješenje za pravilan odgoj i odrastanje djece. Poseban problem institucionalnog smještaja predstavlja nepotpuna socijalizacija i nemogućnost uključenja djece poslije punoljetstva u normalne životne tokove kroz zasnivanje sopstvene porodice, zaposlenje i stambeno zbrinjavanje. Zato odrastanje u porodici ima svoje prednosti jer doprinosi potpunoj socijalizaciji, emocionalnoj vezanosti i nastavku života na naučeni porodični način.

"Selo mira Turija"

Dječije "Selo mira Turija" izgradila je, uz saglasnost Vlade Tuzlanskog kantona, humanitarna organizacija «Fondacija Rudolf Walther Stiftung». Selo je otpočelo sa radom u 1998. godini i zbrinjava 25 djece područja našeg kantona

Finansiranje smještaja djece u ovom "Selu" podržava Fondacija iz Njemačke koja je sagradila dječije selo i Vlada Tuzlanskog kantona subvencioniranjem plaćanja utroška električne energije i grijanja. Odgoj i odrastanje djece na ovaj način zahtjeva reviziju i uređenje prema propisanim standardima u skladu sa Pravilnikom ministarstva. Započeta je realizacija propisanih normativa i

standarda, a time i poštovanje domaćih Zakona što je i bila obaveza ove fondacije od samog početka rada. Uvjereni smo da će se primjenom propisanih normi i standarda poboljšati uslovi života i rada u ovim institucijama ali i proces pravilnog odgoja i odrastanja djece bez roditeljskog staranja.

II - Ostali vaninstitucionalni oblici socijalne zaštite

Novi pristup smještaja korisnika socijalne zaštite teži ka vaninstitucionalnom zbrinjavanju štíćenika. Na području Tuzlanskog kantona sve je veći broj organizacija koje svoje programske ciljeve realizuju kroz deinstitutionalizaciju smještaja štíćenika, uz obezbjeđenje samostalnog stanovanja.

Tako je, u Gradačcu u objektu "Duga", izgrađenom uz pomoć humanitarne organizacije "Kinderberg" iz Njemačke, smješteno 10 djece. Finansiranje zbrinjavanja djece u ovom objektu obezbjeđuje se iz Budžeta Kantona sa pozicije "porodični smještaj djece" i budžeta općine Gradačac. Stručni nadzor nad smještajem djece izravno se vrši od mjesno nadležnog centra za socijalni rad Gradačac.

Pored objekta "Duga", na području Kantona djeluju i drugi oblici vaninstitucionalnog zbrinjavanja kao što su: centri za produženi boravak, centri za dnevni i poludnevni boravak i edukacioni centri, čiji se rad djelimično finansira iz Budžeta Kantona, a djelimično putem humanitarnih organizacija.

4. ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Civilna žrtva rata je lice kod kojeg je tokom rata ili neposredne ratne opasnosti, usljed ranjavanja ili nekog drugog oblika ratne torture nastupilo oštećenje organizma, što uključuje mentalno oštećenje ili značajno narušavanje zdravlja ili nestanak ili pogibiju tog lica.

4.1. Porodična invalidnina

Porodičnu invalidninu, prema određenim zakonskim propisima mogu ostvariti uži članovi porodice civilne žrtve rata, (udovica, udovac, djeca, usvojenici i pastorčad), roditelji, maćeha i usvojitelj.

Pravo na porodičnu invalidninu, uz uslove propisane zakonom, imaju i članovi porodice civilne žrtve rata od I do IV grupe koji su do smrti koristili dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, pod uslovom da je smrt civilne žrtve rata posljedica rane, povrede ili bolesti po osnovu koje joj je utvrđeno pravo po ovom zakonu.

Pregled broja korisnika civilnih žrtava rata							
Red. br.	Općina	lična invalidnina	mjesečno lično novčano primanje	dodatak za njegu i pomoć	ortopedski dodatak	porodična invalidnina	Ukupno korisnika
1.	Tuzla	103	52	6	51	185	339
2.	Živinice	34	8	2	15	76	116
3.	Gradačac	50	2	3	24	64	116
4.	Lukavac	44	1	7	27	61	106
5.	Banovići	28	0	2	8	37	64
6.	Srebrenik	19	2	3	9	92	113
7.	Kalesija	48	14	3	15	100	161
8.	Kladanj	30	3	0	12	38	71
9.	Gračanica	52	3	4	34	69	122
10.	Doboj-Istok	39	4	1	13	32	75
11.	Sapna	29	3	2	8	155	187
12.	Teočak	28	0	1	14	31	59
13.	Čelić	22	0	2	8	32	54
UKUPNO:		526	92	36	238	972	1583
UKUPNO ISPLAĆENO IZ BUDŽETA TK-A:				1.603.156,13 KM			
UKUPNO ISPLAĆENO IZ BUDŽETA FEDERACIJE:				3.838.328,18 KM			
SVEUKUPNO:				5.441.484,31 KM			

Sredstva za ostvarivanje prava civilnih žrtava rata, obezbjeđuju su se 70 % iz federalnog budžeta i 30 % iz kantonalnog budžeta.

Osnovica sa određivanje primanja civilnih žrtava rata usklađuje se sa primanjima mjesečnog iznosa lične invalidnine ratnih vojnih invalida i porodične invalidnine za porodice šehida.

Iz kantonalnog budžeta ukupno za civilne žrtve rata za 2008.godinu je utrošeno 1.603.156,13 KM , dok je iz federalnog budžeta utrošeno 3.838.328,18 KM, što ukupno iznosi 5.441.484,31 KM.

Obaveze su redovno isplaćivanje na adrese korisnika prava uz povratna izvještavanja od strane mjesno nadležnih centara za rad Tuzlanskog kantona.

Shodno članu 80 a. Zakona i izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom («Sl. novine F BiH», broj: 39/06): «rješenje donijeto u prvom stepenu kojim je priznato pravo na osnovu ovog Zakona podliježe reviziji, a «reviziju, po službenoj dužnosti, vrši nadležni kantonalni organ uprave.»

Ministarstvo za rad i socijalnu politiku TK je nadležni kantonalni organ uprave koji po službenoj dužnosti vrši reviziju rješenja donesenih rješenja u prvom stepenu od strane nadležnih prvostepenih organa uprave – centara za socijalni rad.

U 2009.godini, izvršeno je 217 revizija rješenja za 13 Centara za socijalni rad.

PREGLED IZVRŠENE REVIZIJE ZA CIVILNE ŽRTVE RATA U TOKU 2009.GODINE		
Red. br.	OPĆINA	Broj rješenja za koja je izvršena revizija
1.	Tuzla	71
2.	Lukavac	9
3.	Doboj Istok	7
4.	Čelić	4
5.	Gračanica	17
6.	Srebrenik	7
7.	Teočak	4
8.	Kladanj	13
9.	Kalesija	20
10.	Gradačac	15
11.	Banovići	7
12.	Sapna	20
13.	Živinice	23
U K U P N O:		217

Pravo na zdravstveno osiguranje korisnika

Pravo na zdravstveno osiguranje ostvaruju , korisnici stalne novčane pomoći i članovi njihovih porodica ,lica smještena u drugu porodicu (djeca i odrasli), lica smještena u ustanove (djeca i odrasli), civilne žrtve rata, korisnici prava na novčanu naknadu za njegu i pomoć od strane drugog lica koji to pravo ostvaruju u skladu sa kantonalnim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata, zaštiti porodice sa djecom ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj: 12/00,5/02,12/03,8/06 i 11/09), a koji nisu osigurani po drugom osnovu), korisnici uvećanog dodatka na djecu.

Broj osiguranika	Broj članova porodice osiguranika	Ukupno osiguranih lica	Ukupno isplaćeno u KM
3.905	1.067	4.972	550.403,17

U prošloj godini broj osiguranika je iznosio 3.905, članova porodice osiguranika 1.067, što ukupno iznosi 4.972 osiguranih lica. U toku prošle godine na ime uplate doprinosa kao i uplate markice premije osiguranja ukupno je isplaćeno 550.403,17 KM.

Pravo na pomoć na ime troškova dženaze-sahrane-pokopa

Novčanu pomoć na ime troškova dženaze-sahrane-pokopa ostvaruje se za korisnike stalne novčane pomoći, lica smještena u ustanove socijalne zaštite i lica smještena u drugu porodicu. Za korisnika stalne novčane pomoći, pomoć mogu ostvariti srodnici ili drugo lice koje je obavilo dženazu-sahranu-pokop u visini od 80 % prosječne plate. Za lice smješteno u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu, koje nema srodnika ili iz čije imovine nije moguće snositi troškove dženaze-sahrane-pokopa, troškove snosi u punom iznosu ovo Ministarstvo, prema ispostavljenoj fakuri. Visina navedene pomoći je iznosila do 500,00 KM. U prošloj godini na ime ove pomoći ukupno je isplaćeno 72.581,63 KM.

5. ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom posebno je uređena oblast zaštite porodice sa djecom na veoma kvalitetan način i u okviru Međunarodnih normi sa aspekta usluga socijalnog rada, ali i materijalnih naknada za potpunu zaštitu djece i nesmetano provođenje pravilnog odgoja i odrastanja. Međutim, citiranim Zakonom navedena oblast zaštite porodice sa djecom je svrstana u ostale oblike socijalne zaštite koji se finansiraju u skladu posebnim odlukama Vlade Kantona i naspram ekonomske moći Kantona.

Trenutno je realizuju sljedeća prava iz oblasti zaštite porodice sa djecom:

- Naknada umjesto plaće ženi – majci u radnom odnosu; (90% od osnovice)
- Pomoć majkama u prehrani djeteta do 6 mjeseci u mjesečnom iznosu od 100,00 KM po korisniku prava ;
- Pravo na dječiji dodatak za djecu nezaposlenih roditelja u visini od 30,00 KM po djetetu (realiziran za 2 mjeseca) i uvećani dječiji dodatak u visini od 50,00 KM po djetetu realiziran za 12 mjeseci.

5.1. Dodatak na djecu

Pravo na dječiji dodatak obezbjeđuje se porodici čiji mjesečni prihod po članu domaćinstva ne prelazi 15 % prosječne plate, gdje prioritet u ostvarivanju prava imaju djeca iz porodica u kojima nijedan roditelj nije zaposlen. Iznos dječijeg dodatka za svaku kalendarsku godinu utvrđuje Vlada kantona.

Uvećani dječiji dodatak pripada djetetu bez oba roditelja ili jednog roditelja, porodici koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodici u kojoj su jedan ili oba roditelji invalidi, djeca oboljela od TBC celijakije, ciroze jetre i karcinoma. Uvećani dječiji dodatak je iznosio 50,00 KM.

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom krajem 2006. godine, a zbog nedostatka finansijskih sredstava, do maja 2007. godine vršena je isplata samo uvećanog dječijeg dodatka. Odlukom Ministarstva za rad i socijalnu politiku uveden je dječiji dodatak za djecu nezaposlenih roditelja. Isplata po ovom osnovu započela je u maju 2007. godine.

Zbog porasta broja korisnika i nedostatka sredstava u budžetu Ministarstvo je, uz saglasnost Vlade TK, donijelo Odluku o stavljanju van snage Odluke o odobravanju sredstava za dječiji dodatak za djecu nezaposlenih roditelja, sa primjenom od 01.10.2008. godine. Tako je pravo na dječiji dodatak ostvareno za 9 mjeseci u 2008.godini.

Zbog navedenih poteškoća u ostvarivanju prava na dječiji dodatak pokrenuta je inicijativa za izmjene i dopune Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom u dijelu koji se odnosi na dodatak na djecu. Izmjene i dopune navedenog Zakona usvojene su od strane Skupštine TK-a 13.10.2009.godine (SL.Novine TK, broj 11/09). Izmjenama Zakona je propisana nova visina dječijeg dodatka, tako da je umjesto iznosa 5 % prosječne plate, kako je ranijim odredbama Zakona bilo propisano, uvrđeno da će visina dječijeg dodatka iznositi 2,5 do 5 % prosječne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine iz prethodne kalendarske godine, izuzimajući porodice sa troje i više djece za koje iznos dječijeg dodatka ne može biti manji od 5 % prosječne plate.

Vlada TK-a je na sjedinici održanoj dana 20.10.2009.godine donijela Odluku o visini dodatka za djecu nezaposlenih roditelja. Po navedenoj Odluci visina dječijeg dodatka za djecu nezaposlenih roditelja za 2009.godinu je iznosila 30,00 KM, izuzimajući porodice sa troje i više djece za koje se dodatak na djecu isplaćivao u iznosu od 38,00 KM.

Ovo ministarstvo je donijelo Upustvo za ostvarivanje prava na dječiji dodatak, koja je dostavljena Centrima za socijalni rad na postupanje. Dječiji dodatak je isplaćen za mjesec novembar i decembar. U ovom periodu pravo na dječiji dodatak je ostvarilo 6.865 korisnika, odnosno 12.729 djece.

U 2009.godini na ime dječijeg dodatka za djecu nezaposlenih roditelja isplaćeno je 854.482,11 KM.

Pregled broja korisnika osnovnih prava porodica sa djecom u 2009. g

Redni broj	Općina	Dodatak na djecu			Pomoć majkama u prehrani djeteta do 6 mjeseci
		Djeca nezaposl.		Uvećani dječiji dod.	
		Broj Korisn	Broj djece		
1	Banovići	369	622	100	68
2	Čelić	450	856	30	21
3	Doboj Istok	267	462	27	20
4	Gračanica	275	513	76	61
5	Gradačac	820	1613	80	77
6	Kalesija	980	1827	105	120
7	Kladanj	178	345	41	35
8	Lukavac	448	771	110	114
9	Sapna	522	952	39	24
10	Srebrenik	688	1266	82	69
11	Teočak	252	455	18	20
12	Tuzla	751	1378	269	167
13	Živinice	865	1669	167	201
Ukupno :		6865	12729	1144	997
Ukupno isplaćeno u KM:		854.482,11	677.177,00	1.159.313,90	

Navedena prava predstavljaju solidnu osnovu za zaštitu porodice s djecom ali nisu dovoljna za zaustavljanje negativnih tokova u padu nataliteta, pravilnom odgoju, odrastanju i obrazovanju djece.

5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci, odnosno drugom licu u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla, radi trudnoće, porođaja i njege djeteta

U protekloj godini zaprimljeno je ukupno oko 2.318 zahtjeva za refundacije. Tokom revizije dokumentacije ustanovljen je za određen broj zahtjeva nedostatak i nepotpunost za određen broj subjekata kojima je vraćena dokumentacija, a time i fakture za potraživanje. Nedostaci su se odnosili na više obračunati iznos naknade suprotno rješenju mjesno nadležnog centra za socijalni rad o pravu i visini naknade, obračunato većem procentu doprinosa za zdravstveno, neisplačivanju naknade korisnicima prava a traženje refundacije od strane Ministarstva i drugi nedostaci. Kod urednog stanja dokumentacije evidentirane su obaveze i izvršena refundacija u iznosu od 7.638.852,63 KM koje se isplaćivane prema programu i dinamici raspoloživih sredstava za ove namjene.

Broj zahtjeva	Iznos isplaćenih sredstava u KM
2.318	7.638.852,63

Pravo na subvencioniranje troškova prijevoza učenika i studenata

U toku prošle godine obezbjeđeno je subvencioniranje troškova prijevoza učenika i studenata za djecu korisnika određenih oblika socijalne i dječije zaštite. Pravo na subvencioniranje su ostvarili:

- učenici i studenti iz porodica korisnika stalne novčane pomoći,
- učenici i studenti bez roditeljskog staranja koji su na porodičnom smještaju,
- učenici i studenti sa invaliditetom, odnosno smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju i njihove pratioce.

Odluku o subvencioniranju troškova prijevoza učenika i studenata donosi Vlada Tuzlanskog kantona.

Pravo na subvencioniranje utvđuju općinski Centri za socijalni rad. Centri su bili dužni dostavljati izvještaje o utrošku sredstava , tako da je ministarstvo vršilo kontrolu dostavljenih izvještaja.

Na ime subvencioniranja troškova prijevoza učenika i studenata u 2009.godini ukupno je isplaćeno 453.700,00 KM.

5.3. Ostala osnovna prava porodica sa djecom

Zakonom je predviđena mogućnost dodjela pomoći i naknada za žene-majke, porodilje koje nisu u radnom odnosu u okviru ukupne zaštite porodice sa djecom i to:

- novčana pomoć za nezaposlene majke porodilje u visini od 15% prosječne plate za period do godinu dana djeteta,
- jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta u visini od 15% prosječne plate,
- smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja-subvencija ukupnih troškova naspram ukupne ekonomske situacije u porodici,
- osiguranje jednog obroka u školama osnovnog obrazovanja za porodice u stanju socijalne potrebe,

Ostala prava iz oblasti zaštite porodice sa djecom se nerealizuju u potpunosti i vezana su za posebne odluke Vlade TK u skladu sa ukupnom ekonomskom situacijom i likvidnošću budžeta, tako da navedena prava nisu realizovana.

6. USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE

Socijalnu zaštitu realizuju neposredni izvršioци organizovani u socijalne – javne ustanove.

Zakon o socijalnoj zaštiti predvidio je da se socijalne ustanove mogu osnivati u oblasti zaštite djece, zaštite odraslih i starih lica, ustanove za socijalno-zdravstveno zbrinjavanje invalidnih i drugih lica, te ustanove za dnevni boravak korisnika socijalne zaštite.

U trinaest općina Tuzlanskog kantona djeluju i rade centri za socijalni rad, kao višefunkcionalne ustanove socijalne zaštite.

Struktura zaposlenih u centrima za socijalni rad ni približno ne odgovara minimalnim standardima za kvalitetno pružanje usluga socijalnog rada i zasigurno ne može odgovoriti socijalnim potrebama građana niti može na odgovarajući način preventivno djelovati u pravcu smanjenja socio patoloških pojava i pomoći porodici u provođenju njenih funkcija. Ovako stanje kadrovske strukture zaposlenih i nebrige osnivača – općina doprinosi naglom povećanju delikvencije, narkomanije, broja djece u sukobu sa zakonom ali i povećanju poremećaja struktura i odnosa u porodicama.

Pored centara za socijalni rad, na području Tuzlanskog kantona, kao ustanova socijalne zaštite egzistira JU "Dom za djecu bez roditeljskog staranja", koji je finansiran iz Budžeta Kantona. Trenutno je u Domu smješteno 99 djece, za čiji se smještaj izdvajaju finansijska sredstva u budžetu Kantona.

Sveobuhvatnim mjerama ministarstva i centara za socijalni rad u posljednjem periodu stanje se postepeno stabilizira i očekujemo pozitivniji odnos porodica. Obezbijedili smo mogućnost za majke porodilje da borave do 6 mjeseci, u domu, kako bi se razvile emocionalne veze i na taj način očuvalo materinstvo.

Ipak smatramo da je ovo ozbiljan društveni problem i da u saradnji sa centrima za socijalni rad treba nastaviti na iznalaženju mogućnosti traženja drugih rješenja adekvatnog zbrinjavanja djece u porodičnom okruženju kao oblikom zaštite koji je predviđen državnim planom zaštite djece kao adekvatniji u odnosu na instituciju ali i preduslov za bolji i pravilniji odgoj i odrastanje djece.

Druge mjere podrazumijevaju rad sa majkama i njihovom bližom rodbinom na preuzimanju brige o djetetu, a da se istim obezbijedi materijalna pomoć srazmjerna iznosu naknade smještaja u Domu za nezbrinutu djecu.

IV RJEŠAVANJE UPRAVNIH STVARI U UPRAVNOM POSTUPKU

Iz priloženih tabela koje čine sastavni dio ovog izvještaja može se jasno vidjeti i zaključiti da je rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku u Ministarstvu za rad i socijalnu politiku Tuzlanskog kantona dana velika važnost, a što je i logično uzimajući u obzir činjenicu da je najvećem broju predmeta riječ o zahtjevima stranaka (građana) za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne zaštite i oblasti rada. Ono što karakteriše ovaj izvještaj je činjenica da u ovom Ministarstvu nije bilo neriješenih, odnosno prenesenih zahtjeva iz 2008. godine, te da se rješavanju zahtjeva koji su podnijele stranke ili su pokrenuti po službenoj dužnosti i u 2009. godini pristupilo maksimalno ažurno, odnosno da i na kraju 2009. godine nemamo neriješenih zahtjeva pokrenutih po zahtjevu stranaka, kao ni onih pokrenutih po službenoj dužnosti. Također ističemo da su svi zahtjevi riješeni u roku iz člana 216. Zakona o upravnom postupku.

Što se tiče kvalifikacione strukture službenika koji su rješavali upravne stvari u upravnom postupku ona je slijedeća. Svi službenici su VSS tj. diplomirani pravници tj. stručni savjetnik za rješavanje u drugostepenom postupku po žalbama na rješenja centara za socijalni rad odnosno stručni savjetnik za rješavanje u drugostepenom postupku po žalbama na rješenja JU Službe za zapošljavanje za izdavanje dozvola za rad stranaca i dipl.socijalni radnici koji poduzimaju pojedine radnje u postupku prije donošenja upravnog akta.

U Ministarstvu ćemo i u narednom periodu poduzimati odgovarajuće mjere kako bi upravne stvari u upravnom postupku rješavali ažurno u zakonskim rokovima poklanjajući posebnu pažnju upravnim stvarima pokrenutim po zahtjevima stranaka.

U prilogu tekstualnog izvještaja dostavljamo vam i tabele u koje su uneseni brožčani pokazatelji i to:

- Tabela 1 – Prvostepeni upravni postupak pokrenut po zahtjevu stranke
- Tabela 2 – Pravni lijekovi protiv upravnih akata, donesenih u upravnom postupku pokrenutom po zahtjevu stranaka
- Tabela 3 – Prvostepeni upravni postupak pokrenut po službenoj dužnosti
- Tabela 4 – Drugostepeni upravni postupak
- Tabela 5 – Izdavanje uvjerenja, odnosno drugih isprava
- Tabela 6 – Primijenjene prisilne mjere.

Budući da su podatci u tabelama jasno navedeni brožčano, a u tekstu napisano na šta se odnose smatramo da nema potrebe i u tekstualnom dijelu izvještaja ponovo navoditi već prikazane podatke iz tabele.

V OSTALE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA:

1. Ministarstvo je u protekloj godini između ostalih aktivnosti, radilo i učestvovalo u izradi sljedećih analiza, izvještaja i strategija:

- a) Urađena je i usvojena od strane Vlade i Skupštine Tuzlanskog kantona Analiza stanja u oblasti socijalne i dječije zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom na području TK-a sa programom mjera i aktivnostima za preventivno djelovanje za 2008. godinu;
- b) Urađena je i usvojena od strane Vlade i Skupštine Tuzlanskog kantona Analiza provođenja Akcionog plana za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite sa ocjenom stanja na području Tuzlanskog kantona
- c) Urađen je i usvojen od strane Vlade i Skupštine TK-a Izvještaj o radu Kantonalne komisije za implementaciju člana 143 Zakona o radu
- d) Učestvovali smo u izradi Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2008 – 2013 godine
- e) Učestvovali smo u izradi Akcionog plana za mlade za područje Tuzlanskog kantona

2. Donešeni su sljedeći Programi raspodjele sredstava:

a) Program raspodjele sredstava za materijalno zbrinjavanje lica u stanju socijalne potrebe. Ovim Programom utvrđena je raspodjela sredstava iz budžeta Tuzlanskog kantona za 2009. godinu u ukupnom iznosu od 778.400,00 KM. Sredstva su dodijeljena udruženjima/organizacijama, a u cilju ostvarivanja boljeg položaja i zaštite lica u stanju socijalne potrebe kao što su: stara i nemoćna lica, lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom i psihičkom razvoju. Značajno je istaknuti da je iz ovih sredstava udruženju HO „Merhamet MDD Regionalni odbor Tuzla, za Narodnu kuhinju odobreno 456.000,00 KM, kao bi se na ovaj način poboljšalo teško socijalno stanje najugroženijih građana.

b) Program raspodjele sredstava subvencija troškova prevencije, rehabilitacije i resocijalizacije ovisnosti o drogama. Programom je utvrđena raspodjela u ukupnom iznosu od 300.000,00 KM na sljedeći način:

- Podrška projektima prevencije ovisnika o psihoaktivnim supstancama u iznosu od 58.000,00 KM;
- Podrška projektima rehabilitacije ovisnika o psihoaktivnim supstancama u iznosu od 170.000,00
- Podrška projektima resocijalizacije ovisnika o psihoaktivnim supstancama u iznosu od 72.000,00 KM

c) Prijedlog programa raspodjele sredstava, a po javnom pozivu za predlaganje programa i projekata udruženja za sufinansiranje iz Budžeta

Tuzlanskog kantona za 2009.godinu. Od strane ministarstva je formirana Komisija za razmatranje prijava organizacija i udruženja prispjelih na adresu Ministarstva za rad i socijalnu politiku TK-a. Komisija je u skladu sa Odlukom Vlade Tuzlanskog kantona o utvđivanju uslova, kriterija i postupka za izbor i sufinansiranje programa i projekata udruženja iz Budžeta Tuzlanskog kantona za 2009.godinu, broj; 02/1-14-18947/09 od 29.10.2009.godine, donijela Prijedlog programa raspodjele sredstava. Ukupan broj prijava organizacija i udruženja prispjelih na adresu Ministarstva po javnom pozivu je bio 44. Prijedlog programa je upućen Vladi TK-a na dalju proceduru, te nakon usvajanja od strane Vlade, izvršena je raspodjela sredstava;

d) Program raspodjele sredstava prikupljenih na ime „Dječije nedjelje“. Sredstva u iznosu od 82.739,19 KM, prikupljena po osnovu prihod za „Dječiju nedjelju“, raspoređena su organizatorima manifestacija i aktivnosti, Udruženjima i Organizacijama, koji se bave unapređenjem društvene broge o djeci.

U skladu sa Programima o raspodjeli donešene su Odluke o odobravanju sredstava. Sva udruženja/organizacije su dostavljali izvještaje o utrošku sredstava, u koje je vršen uvid, odnosno praćeno je da li su sredstva namjenski utrošena.

3. U cilju reforme u oblasti socijalne zaštite u toku prošle godine od strane Federalnog ministarstva su urađeni Nacrti četiri različita Zakona:

- a) Zakon o osnovama socijalne zaštite i minimumu socijalne sigurnosti;
- b) Zakon o zaštiti porodice sa djecom
- c) Zakon o temeljnim pravima osoba sa invaliditetom
- d) Zakon o zaštiti civilnih žrtava rata

Navedene Zakone smo detaljno razmotrili i dali određene Primjedbe na Nacrt zakona. Činjenica je da je usvajanje ovih zakona uslov za nastavak aranžmana s Međunarodnim monetarnim fondom, ali smatramo da za implementaciju istih nemamo dovoljno sredstava u budžetu. Da bi se ovi zakoni implementirali, potrebno je prije svega izvršiti reformu u drugim oblastima, posebno u oblasti zapošljavanja, čime bi se stvorile realne pretpostavke za implementaciju predloženih zakona. Naše primjedbe su se u najvišem dijelu odnosile na Nacrt zakona o osnovama socijalne zaštite i minimumu socijalne sigurnosti. Dosadašnje iskustvo u donošenju i sprovođenju Zakona iz oblasti socijalne i dječije zaštite nam ukazuje na to da donosimo zakone koje ne možemo u potpunosti provesti jer se ne mogu obezbjediti finansijska sredstva potrebna za provođenje.

4. U toku 2009.godine, izvršen je neposredan stručni nadzor nad radom trinaest Centara za socijalni rad na području Tuzlanskog kantona. Izvršen je uvid u određen broj dosjea korisnika svih oblika prava iz socijalne i dječije zaštite u skladu sa Upustvom i Programom vršenja stručnog nadzora nad ustanovama socijalne zaštite.

Nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite ima za cilj unapređenje stručnog rada, instruktaze i pravovremeno ukazivanje na nepravilnosti i

propuste u stručnom radu, radi preduzimanja odgovarajućih mjera potrebnih za sprečavanje ili otklanjanje štetnih posljedica.

5. Urađeni su jedinstveni standardi i instrumenti u oblasti socijalne i dječije zaštite (obrasci sa uputstvima za popunjavanje) i dostavljeni svim Centrima za socijalni rad sa područja TK. Jedinstveni standardi trebaju poboljšati kvalitet usluga iz oblasti socijalne i dječije zaštite;

6. U aprilu prošle godine donešen je Zakon o osnivanju Javne ustanove disciplinski centar za maloljetnike Tuzlanskog kantona (SL.Novine TK-a broj 5/09). Članom 23 ovog Zakona je propisano da nadzor nad zakonitošću rada Disciplinskog centra u izvršavanju odgojne mjere – disciplinske mjere upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike, izrečene maloljetnom učitelju krivičnog djela vrši Ministarstvo pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, dok nadzor nad obavljanjem svih ostalih djelatnosti vrši Ministarstvo za rad i socijalnu politiku TK-a. S obzirom na evidentan problem maloljetničke delinkvencije, kako u našoj zemlji, tako i šire, formiranje Disciplinskog centra, ima za cilj prevenciju i smanjenje maloljetničke delinkvencije. Ovo ministarstvo je aktivno učestvovalo u realizaciji formiranja Disciplinskog centra iz svoje nadležnosti;

7. Ministarstvo je u saradnji sa Save the children UK započelo aktivnosti u projektu “Minimalni standardi usluga u oblasti dječije zaštite u BiH”.

Razvijene verzije minimalnih standarda usluga u oblasti dječije zaštite u BiH, kako slijedi:

- standardi usluga porodičnog smještaja djece bez roditeljskog staranja
- standardi usluga institucionalnog smještaja djece bez roditeljskog staranja
- standardi usluga dječijih sela za smještaj djece bez roditeljskog staranja
- standardi usluga dnevnih centara za djecu sa posebnim potrebama i dodatnim uslugama i zaštitom
- standardi usluga (ranog) otkrivanja djece sa smetnjama u razvoju,

Navedeni standardi su kvalitetna osnova za planiranje, pružanje i praćenje navedenih usluga, programa i intervencija u oblasti dječije zaštite. Standardi kvaliteta, takođe obezbjeđuju i promovišu participaciju djece, odgovaraju na njihove potrebe i omogućavaju praktičnu primjenu različitih aspekata dječijih prava.

Minimalni standardi usluga u oblasti dječije zaštite u BiH su podrška institucijama sistema u reformi sistema socijalne zaštite što smatramo značajnim doprinosom unapređenju kvaliteta socijalne zaštite djece u BiH.

Imajući u vidu navedene činjenice Ministarstvo će nastaviti podržavati i svojim angažmanom učestvovati u izradu minimalnih standarda usluga u oblasti dječije zaštite u BiH, njihovom pilotiranju a nakon toga uvođenju u zakonsku regulativu i praksu;

8. S obzirom da su Centri za socijalni rad dužni dostavljati ovom ministarstvu rješenja o priznavanju prava korisnike kao i prestanku prava, vršili smo reviziju dostavljenih rješenja za oblike socijalne i dječije zaštite;

9. U martu 2009. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom (SL. Novine FBiH, broj:14/09) u djelu koji se odnosi na «prava lica sa invaliditetom», kojim su propisani novi kriteriji za ostvarivanja prava lica sa invaliditetom. Ministarstvo je pratilo smo stanje u ovoj oblasti , povremeno su traženi izvještaji od Centara za socijalni rad kao i Federalnog ministarstva;

10. Predstavници ministarstva su prisustvovali I naučnoj koferenciji po nazivom „Kvalitet socijalnog rada u Bosni i Hercegovini, Uloga i značaj supervizije i menadžmenta“. Konferencija je održana u Neumu, od 22 – 24 oktobra 2009.godine. Organizatori skupa su bili; Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, Filozofski fakultet u Banjaluci i Fakultet društvenih nauka Univezitet u Geteborg. Konferenciji je prisutvovalo oko 250 učesnika iz Bosne i Hercegovine, Švedske, Srbije. Razmatrane su razne teme iz oblasti socijalnog rada, supervizije i menadžmenta, održani su okrugli stolovi i radionice. Na kraju Konferencije su donešeni određeni zaključci i preporuke za unapređenje socijalnog rada u BiH.

11. U saradnji sa dDječijim selom mira „Turija“, ostvarena je saradnja sa 33 NVO i dodijeljeno 3.544 paketića za djecu iz rizičnih grupa na području TK-a;

12. Nastavljene su aktivnosti oko uvođenja informacionog sistema u Ministarstvo i centre za socijalni rad na području Tuzlanskog kanona.

VI ODNOS MINISTARSTVA ZA RAD I SOCIJALNU POLITIKU PREMA VLADI I SKUPŠTINI TUZLANSKOG KANTONA

Ministarstvo za rad i socijalnu politiku je i u toku 2009. godine nastavilo maksimalno izvršavati odluke Vlade i Skupštine Tuzlanskog kantona, a koja se ogleda kroz pripremu materijala za sjednice, prisustvo kolegiju i sjednicama Vlade i Skupštine Tuzlanskog kantona, te odgovore na poslanička pitanja i inicijative.

U toku 2009. godine odgovoreno je na sva poslanička pitanja koja su se uglavnom odnosila na ostvarivanje prava građana iz oblasti socijalne zaštite, rada i zapošljavanja, te rada Komisije za implementaciju člana 143. Zakona o radu.

VII ODNOS MINISTARSTVA ZA RAD I SOCIJALNU POLITIKU TK PREMA FEDERALNOM MINISTARSTVU RADA I SOCIJALNE POLITIKE

Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Tuzlanskog kantona je u toku 2009. godine ostvarilo i intenzivnu saradnju sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, a što je i razumljivo uzimajući u obzir brojne probleme u oblasti rada i socijalne politike.

Predstavnici Ministarstva redovno su prisustvovali sastancima organizovanim od strane Federalnog ministarstva, istom su dostavljani traženi izvještaji, te razmjenjivane informacije.

Posebno dobra saradnja je ostvarena kroz realizaciju drugog projekta podrške zapošljavanju SESP, te kroz nastojanja ovog Ministarstva da se u federalnom ministarstvu ubrza revizija rješenja za lica sa invaliditetom, te da se kroz donošenje izmjena i dopuna federalnog Zakona o socijalnoj zaštiti i posebnih Zakona o zaštiti obitelji sa djecom od strane Federacije preuzme isplata što većeg broja prava iz oblasti socijalne zaštite, kao i da se ubrza donošenje posebnih zakona i to Zakona o zaštiti civilnih žrtava rata, Zakona o temeljnim pravima osoba sa invaliditetom i Zakona o osnovama socijalne zaštite i minimumu socijalne sigurnosti.

VIII ODNOS MINISTARSTVA ZA RAD I SOCIJALNU POLITIKU PREMA OMBUDSMENIMA

Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Tuzlanskog kantona je i u 2009. godini nastavilo aktivnu saradnju sa Ombudsmenima F BiH. Saradnja se ogledala u činjenici da je Ministarstvo u što kraćem roku odgovaralo na akte ove institucije dostavljajući tražene izvještaje i informacije. Žalbe građana kojim su se oni obraćali Ombudsmenima su se uglavnom odnosile na ostvarivanje prava iz oblasti socijalne zaštite u većini vezano za rokove isplate utvrđenih prava, te na utvrđivanje postojanja samog prava, a iz oblasti rada na rješavanje zahtjeva po članu 143. Zakona o radu.

IX ODNOS MINISTARSTVA ZA RAD I SOCIJALNU POLITIKU PREMA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

Uzimajući u obzir resore koje pokriva ovo Ministarstvo tj. rad i socijalnu politiku interes određenih međunarodnih organizacija za rad ovog Ministarstva je bio velik.

Ministarstvo je kroz zajedničke sastanke, dostavu izvještaja i informacija ostvarilo dobru saradnju sa OHR-om, OSCE-om, USAID-om, Save the children UK i La Primogenita international adoption.

X ODNOS MINISTARSTVA ZA RAD I SOCIJALNU POLITIKU PREMA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

Kad je u pitanju nevladin sektor Ministarstvo je ostvarilo dobru saradnju , a koja se ogledala kroz izvještaje i razmjenu informacija vezano za realizaciju Programa rada Vlade i Skupštine Tuzlanskog kantona za 2009.godinu.

Nastavljene su aktivnosti na realizaciji Sporazuma o saradnji sa organizacijom "VIVE ŽENE" koja će raditi na pripremi i opservaciji svjedoka o svjedočenju za ratne zločine kako bi se adekvatno radilo na procesuiranju ratnih zločina.

Ova organizacija ima sve potrebne kapacitete i kadrove koji zajedno sa centrima za socijalni rad uspješno rade ove aktivnosti.

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA RAD I SOCIJALNU POLITIKU
Broj: 09/1-
Tuzla,**

**MINISTAR
Faruk Vikalo, dipl.ecc.**

IZVJEŠTAJ O RJEŠAVANJU UPRAVNIH STVARI U UPRAVNOM POSTUPKU
u Ministarstvu za rad i socijalnu politiku Tuzlanskog kantona za 2009. godinu
(naziv kantonalnog organa ili upravne ustanove, odnosno grada ili općine)

TABELA 1 - Prvostepeni upravni postupak pokrenut po zahtjevu stranke

Redni broj	OBLAST UPRAVNOG RJEŠAVANJA	Broj neriješenih predmeta iz prethodne godine	Broj primijenjenih zahtjeva u toku godine	Ukupan broj predmeta za rješavanje (3+4)	Riješeni predmeti				Ukupan broj riješenih predmeta na kraju godine (6+7+8+9)	Riješeno u roku iz člana 216. ZUP-a	Riješeno po isteku roka iz člana 216. ZUP-a	Procenat riješenih predmeta po isteku roka po čl.216. ZUP-a u odnosu na ukupan broj riješenih predmeta	Broj neriješenih predmeta		Ukupan broj neriješenih predmeta (14 +15)	Procenat neriješenih predmeta za koje je rok istekao u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta
					Zahtjev usvojen	Zahtjev odbijen	Zahtjev odbačen	Postupak obustavljen					Predmeti za koje je istekao rok po čl.216. ZUP-a	Predmeti za koje nije istekao rok po čl.216. ZUP-a		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Oblast socij. zaštite	-	2752	2752	2738	3	4	7	2752	2752	-	0,00%	-	-	-	0%
2.	Oblast rada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%
UKUPNO		-	2752	2752	2738	3	4	7	2752	2752	-	0,00%	-	-	-	0%

TABELA 2. Pravni lijekovi protiv upravnih akata donesenih u upravnom postupku pokrenutom po zahtjevu stranke

Redni broj	OBLAST UPRAVNOG RJEŠAVANJA	Broj neriješenih žalbi iz prethodnog izvještajnog perioda	Broj izjavljenih žalbi u toku godine	Ukupan broj žalbi za rješavanje u toku godine	Način na koji je žalba riješena				Ukupan broj riješenih žalbi (6+7+8+9)	Broj neriješenih žalbi na kraju godine	Po vanrednim pravnim sredstvima		Tužbe za pokretanje upravnog spora					Ukupan broj podnesenih tužbi (14+15+16+17+18)
					odbačena	odbijena	uvažena	postupak obustavljen			ukinuto	poništeno	odbačeno	odbijeno	uvaženo	obustavljen postupak	nije riješeno	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1.	Oblast socij. zaštite	-	145	145	4	85	54	2	145	-	-	-	-	6	5	-	1	12
2.	Oblast rada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO		-	145	145	4	85	54	2	145	-	-	-	-	6	5	-	1	12

TABELA 4. - Drugostepeni upravni postupak

Redni broj	Oblast upravnog rješavanja	Broj neriješenih žalbi iz prethodnog izvještajnog perioda	Broj primljenih žalbi u toku izvještajnog perioda	Ukupan broj žalbi za rješavanje u toku godine (1+2)	Broj žalbi riješenih u zakonskom roku (čl. 244)	Broj žalbi riješenih po isteku zakonskog roka (čl. 244 ZUP-a)	Način rješavanja žalbi				Broj neriješenih žalbi na kraju godine		Procentar neriješenih žalbi u odnosu na ukupan broj žalbi u rješavanju	Broj podnesenih tužbi za pokretanje upravnog spora	Način rješavanja tužbi za pokretanje upravnog spora				Broj podnesenih tužbi za pokretanje upravnog spora
							odbačena	odbijena	uvažena	postupak obustavljen	Rok za rješavanje nije istekao	Roka za rješavanje istekao			odbačeno	odbijeno	uvaženo	postupak obustavljen	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	Oblast socij. zaštite	-	179	179	179	-	4	115	58	2	-	-	0%	11	-	6	5	-	-
2.	Oblast rada	-	2	2	2	-	-	-	2	-	-	-	0%	-	-	-	-	-	-
	UKUPNO:	-	181	181	181	-	4	115	60	2	-	-	0%	11	-	6	5	-	-

TABELA 5. - Izdavanje uvjerenja, odnosno drugih isprava

Redni broj	OBLAST UPRAVNOG RJEŠAVANJA	Broj prenesenih zahtjeva za izdavanje isparava iz prethodne godine	Broj traženih isprava u toku godine		Ukupan broj zahtjeva za izdavanje isprava (3+4+5)	Broj izdatih isprava do kraja godine		Zahtjev za izdavanje isprave odbijen		Ukupan broj riješenih zahtjeva na kraju godine (7+8+9+10)	Broj riješenih zahtjeva		Broj izjavljenih žalbi u postupku izdavanja uvjerenja	Broj uvaženih žalbi
			Po članu 169. ZUP-a	Po članu 170. ZUP-a		Po članu 169. ZUP-a	Po članu 170. ZUP-a	Doneseno posebno rješenje	Nije doneseno posebno rješenje		U propisanom roku	Po isteku propisanog roka		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Oblast socijalne zaštite - uvjerenja, saglasnosti, mišljenja	-	272	302	574	269	298	-	7	574	574	-	-	-
2.	Odjeljenje rada - mišljenje	-	-	17	17	-	17	-	-	17	17	-	-	-
UKUPNO		-	272	319	591	269	315	-	7	591	591	-	-	-

Tabela 6. Primjenjene prisilne mjere

Redni broj	Vrsta prisilne mjere	Broj	Rezultat primljenih prisilnih mjera
1.	Rješenja o zabrani rada (zabrana korištenja mašina i drugih sredstava)	-	-
2.	Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka	-	-

NAPOMENA: Budući da je inspekcija rada i zaštite na radu izdvojena iz sastava Ministarstva u Kantonalnu upravu za inspeksijske poslove u toku 2009.godine nismo imali primjene prisilnih mjera.